

שאלות לדוגמה

מבחן בשפת-אם עברית לכיתה ד'

תשפ"ב

להלן דוגמאות לטקסטים שהילדים קראו במבחן ואחריהן דוגמאות לשאלות על טקסטים אלה.
לכל אחת מהדוגמאות לשאלות מצורף מחוון לבדיקה ומפורטים מאפיינים שונים של השאלה.

מכתבים

המכתב ששלחו בועז וגלי לצוות בית החולים לחיות בר

✕ 📧 – ✉

מאת: בועז וגלי

אל: בית החולים לחיות בר

נושא: הציפור הפצועה מחולון

תאריך: יום ראשון, 13 בספטמבר 2020, כ"ד באלול תש"ף, שעה 16:05

שלום,

לפני כמה ימים מצאנו ציפור פצועה, ומתנדקת לקחה אותה אליכם.
מה קרה לציפור? כמה ימים היא תהיה בבית החולים?
אנחנו מקווים שהיא תחלים.

תודה,
בועז וגלי

⋮

A 😊 ↓ 📎 🖼️ 🔗 ★ 🗑️ שלח

מכתב התשובה ששלח צוות בית החולים לחיות בר לבועז וגלי

  -

מאת: בית החולים לחיות בר

אל: בועז וגלי

נושא: הציפור הפצועה מחולון

תאריך: יום ראשון, 13 בספטמבר 2020, כ"ד באלול תש"ף, שעה 19:10

בועז וגלי, שלום רב,

אנחנו מודים לכם מקרב לב. בְּזִכְיוֹתְכֶם הגיעה הציפור לבית החולים, ואנחנו מטפלים בה היטב.

הציפור שמצאתם היא מסוג קוקייה.

רופא החיות בדק את הקוקייה היטב וגילה שְׁכָר בכנף שלה ופגיעה קלה בעין שלה. הוא נתן לה תרופות נגד כאבים וטיפות עיניים. לאחר מכן חבש הצוות הרפואי את הכנף של הקוקייה כדי שלא תזוז הכנף ממקומה. השבר בכנף אינו חמור, ואנחנו מקווים שהקוקייה תוכל לעוף שוב.

כרגע הקוקייה אינה אוכלת בכוחות עצמה. אנחנו מאכילים אותה כדי שתתחזק ותחזור למסלול הנדידה שלה לכיוון אפריקה.

אנחנו מודים לכם שוב על העזרה לקוקייה ומקווים שהיא תוכל לשוב לטבע בקרוב.

בברכה,

יואב בשם צוות בית החולים לחיות בר

קטע מהספר "לְסִי חוזרת הביתה"

לפניכם קטע מהספר "לְסִי חוזרת הביתה" מאת אריק נייט. בספר מסופר על לסי, כלבתו של הילד ג'ו, ועל אירועים שקרו לה.

ג'ו אהב את לסי מאוד, אך לבני משפחתו לא היה כסף רב, והם נאלצו למכור אותה. לסי הגיעה למשפחה חדשה במקום רחוק. היא התגעגעה לג'ו והחליטה לצאת למסע כדי לחזור אליו. בדרך נתקלה לסי בקשיים רבים, אך היא נתקלה גם באנשים טובים כפי שמסופר בקטע שלפניכם.

בחדר הקטן והפשוט, ליד השולחן, ישב דן וקרא עיתון. אשתו דולי ישבה בכיסא נדנדה קרוב לתנור וסרגה. לפתע שמעה דולי רעש מוזר מבחוץ. היא הפסיקה לסרוג ועצרה את נשימתה כדי לְהִיטִיב לשמוע. "מה הרעש הזה?" חשבה לעצמה. חוץ מֶרְחֶשׁ הפחמים באש התנור, מֶרְשָׁרוֹשׁ התריס שלא חֻבַּר היטב, ומהגשם שְׁנִיתָךְ בחוץ, נשמע עוד איזה רעש... אולי היא רק מדמיינת.

5

"דן, משהו קורה שם בחוץ," אמרה דולי בדאגה.

שניהם מיהרו לצאת אל חֶשֶׁכֶת הלילה, נֶאֱחָזִים זה בזה מול הרוח והגשם. הם ירדו בשביל הצר לְגִדֵּת הנהר לא הרחק מביתם. דולי האירה את הדרך בפנס, ולפתע ראתה כלבה שוכבת בתוך שלולית בוץ.

10 "תראה את הכלבה המסכנה!" קראה דולי בפליאה. "מי היה יכול לעשות זאת? להשאיר כך כלבה בחוץ בלילה שכזה?"

דן התכופף והתבונן בכלבה. "היא אינה פצועה, אבל היא נראית עייפה כל כך! מרוב תְּנִישׁוֹת היא אינה יכולה ללכת," אמר. "דולי, חייבים לעזור לה. ניקח אותה אלינו הביתה."

15 דן הרים את הכלבה והחל ללכת בשביל בחזרה לביתם. דולי הלכה אחריו, בידה האחת אחזה בצעיפה כדי שלא יתעופף בסערה, ובידה השנייה האירה לו את הדרך בפנס.

"לך לאט, דן, היזהר שלא תיפול," אמרה. "אה, כלבה מסכנה!"

20 דולי רצה לפניו ומיהרה לפתוח את דלת ביתם. דן נכנס פנימה כשהוא נושם בכבדות והכלבה בזרועותיו. שניהם השכיבו אותה בזהירות על המרבד מול התנור החם והביטו בה בדאגה בעת ששכבה בעיניים עצומות.

"אני מפקפק אם תחיה עד הבוקר," אמר דן.

"לפחות ננסה לעזור לה," ענתה לו דולי בקול רך, "הֶבֶט איך היא רועדת."

דולי מיהרה למטבח כדי להביא סיר קטן שבו חלב חם. היה זה מעט החלב
25 שנותר בביתם. "אולי נוכל להאכיל אותה, דן, אבל איך נעשה זאת?"

הכלבה לסי שכבה ללא תנועה. תְּחוּשָׁה של שלווה עטפה אותה. ריחו של
המקום הזה היה טוב בעיניה, ריח של עשן פחמים מעורב בריחו של לחם אפוי.
הידיים שנגעו בה ליטפו אותה והרגיעו את שריריה הכואבים. היא הרגישה איך
מרימים את ראשה ומכניסים כפית של חלב חם לתוך פיה. היא לגמה מעט.
30 החמימות חדרה לעצמותיה ועוררה את חוֹשֶׁיהָ מְתַדַּמָּתָם. לסי שכבה בשקט,
והחלב שניתן לה התחיל לטפטף מפיה על המרבד.

"אתה חושב שהיא עומדת למות, דן?" שאלה דולי בדאגה. "היא אינה בולעת
מאומה."

"איני יודע, יקירתי. עשינו כמיטב יכולתנו, ועכשיו עלינו לתת לה מנוחה."

דולי התבוננה בלסי. 35

"אני חושבת שאישאר איתה הלילה."

"לא, דולי, עשית כל מה שביכולתך."

"אולי היא תזדקק לעזרה. כלבה חמודה שכזאת."

דולי התיישבה בכיסא הנדנדה והתכוונה לקראת לילה ללא שינה.

40 שבוע חלף, וזֶכֶר הסופה היה כחלום שעבר
מזמן. דולי הביטה בלסי בחיבה. לסי שכבה על
המרבד בתנוחת אריה, ראשה היה מוּרָם, אוזניה
היו זקופות, ופרוותה הייתה בוהקת. היא הייתה
שמחה. לא היה דרוש לה דבר, חוץ מקצת חמימות,
45 מעט אוכל ומישהו שיהיה טוב אליה.

על פי: אריק נייט, תרגום: אלה אמיתן, לסי חוזרת הביתה, 1974, עמ' 108–115.
© הוצאת אחיאסף.

בבית החולים לחיות בר בדקו את הציפור הפצועה וטיפלו בה.

מה גילה רופא החיות כשבדק את הציפור הפצועה?

כתבו **שני** דברים.

מחווין:

תשובה מלאה: **שני** הדברים שלהלן כתובים בתשובה:

● שבר בכנף

● פגיעה (קלה) בעין.

לדוגמה:

● *שברה את הכנף*

פציעה בעין

תשובה חלקית: **אחד** הדברים שלעיל כתוב בתשובה, והדבר האחר חסר או אינו מהדברים שלעיל.

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לאתר מידע גלוי המופיע במקום בולט בטקסט.

רמת ביצוע: נמוכה

אחוז המשיבים נכון על השאלה: 91%

בשורות 42–43 כתוב: "... ראשה היה מוֹרָם, אוֹזְנִיהָ הָיוּ זָקוּפוֹת, וּפְרוּוֹתָהּ הָיִיתָה **בוֹהֶקֶת**." הפירוש של המילה **בוֹהֶקֶת** הוא –

1 ☐ מלוכלכת.

2 ☐ חומה.

3 ☐ רטובה.

4 ☐ מבריקה.

מחווין:

תשובה נכונה: תשובה (4): מבריקה.

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

מטרת השאלה: להבין משמעויות של מילים בהתבסס על הקשר ברור בטקסט.

רמת ביצוע: בינונית-נמוכה

אחוז המשיבים נכון על השאלה: 76%

בהקדמה לסיפור כתוב שלסי יצאה למסע כדי לחזור לג'ו.
האם, לדעתכם, לסי צריכה להמשיך במסע שלה או להישאר אצל דן ודולי?
הסבירו את תשובתכם לפי הקטע שקראתם.
כתבו 2-3 שורות.

מחווין:

תשובה מלאה: התשובה היא **אחת** האפשרויות האלה:

1. התשובה עוסקת בדעה שלסי צריכה להישאר אצל דן ודולי, וההסבר עוסק במצב הקשה שהייתה שרויה בו במסע, או בכך שהיא מצאה אצל דן ודולי בית חם ואוהב, או בכך שלמשפחתו של ג'ו אין כסף כדי לטפל בה.
2. התשובה עוסקת בדעה שלסי צריכה להמשיך במסע, וההסבר עוסק בגעגועים של לסי לג'ו.

לדוגמה:

● *לסי צריכה להישאר אצל דן ודולי כי הם מצאו אותה במצב קשה, ואם היא תמשיך ללכת היא יכולה שוב להיות במצב כזה ואז אולי אף אחד לא ימצא אותה.*

● *לסי צריכה להמשיך במסע כי היא לא הכילה שף דן ודולי והיא מתגעגעת לג'ו. היא הלכה דרך ארוכה והיא רוצה להמשיך בדרכה.*

תשובה חלקית: התשובה עוסקת באחת הדעות שלעיל, אך ההסבר אינו כפי שמפורט לעיל, לדוגמה:

● *לסי הרגישה טוב ויכולה לחזור לג'ו. (לא כתוב מדוע לסי צריכה לחזור לג'ו).*

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום

מטרת השאלה: לגבש עמדה אישית המבוססת על הכתוב בטקסט ולנמקה.

רמת ביצוע: בינונית-גבוהה

אחוז המשיבים נכון על השאלה: 71%

צוות בית החולים העריך מאוד את המעשה של בועז וגלי.

לפי מה אפשר ללמוד זאת?

מחווין:

תשובה מלאה: התשובה עוסקת בתודה או בהערכה המבוטאות במכתב התשובה ששלח צוות בית החולים, **או** התשובה עוסקת בעצם שליחת מכתב התשובה הזה, לדוגמה:

- *במכתב התשובה כתוב שצוות בית החולים מודה לבועז וגלי.*
- *כתוב במכתב "אנחנו מודים לכם מקרה לב"*
- *הצוות הצריק את המעשה כי כתב עצמייט שמודים להם מאוד.*
- *"בזכותכם הציצה הציפור לבית החולים ואנחנו מטפלים בה היטב."*
- (המילה "בזכותכם" מבטאת הערכה.)
- *צוות בית החולים כתב לבועז וגלי מכתב תשובה ארוך ומפורט.*

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *בבית החולים טיפלו בחיה הפצועה.*
- *אפשר לילמוד שאיך אתה רואה חיה פצועה חייב*
- להיתקשר לבית החולים והמעשה הזה מאוד מצריק.*

ממד הבנה: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון

מטרת השאלה: לזהות אמצעים ספרותיים ורטוריים המשמשים להצגת רעיונות ועמדות ולהעריכם.

רמת ביצוע: גבוהה

אחוז המשיבים נכון על השאלה: 37%